TUNTURILATU 4/2024

Matti Nylander

Syksyinen luonto on houkutellut Kumpen kaverukset reissuun monena vuotena. Nyt viikko vietettiin Susi-Talaksella. Tsarmitunturilla Onni Voutilainen katseli maisemaa kelon läpi.

Römppäukot Talaksella 12

Luostareita ja lampaita 4

Yhtä aikaa Topsakalla 6–7

Kivi-Nainen vihki susia 8

Vihtta kotiseutu-kierroksilla 9

Kämppäisäntä vaihtui 10

Tekemisen vaikeus näkyy jo meidänkin valtakunnallisessa toiminnassamme

Ensilumi on jo pudonnut pohjoiseen ja eiköhän maa valkene kohta etelässäkin, ainakin tilapäisesti.

Tätä kirjoitettaessa edellisenä viikonloppuna oli Suomen Ladun syyskokous, jossa hyväksyttiin muun muassa järjestön supistettu strategia. Supistus johtuu pääosin taloudellisista syistä, ei ole resursseja toteuttaa aiemmin hyväksyttyä strategiaa.

Meillä Tunturiladussa strategiaamme päivitetään säännöllisesti, ja meillä on tavoitteena toiminnan ja jäsenmäärän kasvu. Miten se tulee toteutumaan, jää nähtäväksi.

Periaatteessa meillä on resursseja järjestää vaikka minkälaisia tapahtumia, retkiä ja vaelluksia, mutta kuinkahan paljon ja kuinka pitkään on vielä voimia, viitsimistä ja jaksamista?

Tekemisen vaikeus alkaa jo näkyä meidän valtakunnallisessakin toiminnassamme. VaVa-leirille ei ole (vielä) löytynyt järjestelytoimikuntaa eikä Kevätpäiville/kokoukselle järjestäjää. Kevätkokous päätettiinkin pitää ainoastaan etäkokouksena. Tästä tulee lisätietoa ja ohjeistusta ensi vuoden ensimmäisessä lehdessä.

Vielä tähän lopuksi kehottaisin kerhoja olemaan aktiivisia muiden alueen latuyhdistysten kanssa, vaikkapa tapahtumien järjestämisissä. Nämä ovat oivallisia tapoja tehdä toimintaamme tunnetuksi ja saada jopa uusia jäseniä.

Jos tapahtumien järjestämisestä aiheutuu kustannuksia, niin on hyvä muistaa Tunturiladun kohdeavustus näihin.

Toteaa **Paavo**

TUNTURILATU

Tunturilatulaisten jäsenlehti,
joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa.
Lehti postitetaan jäsenille
Latu & Polku -lehden kanssa.

Julkaisija: Tunturilatu ry
Päätoimittaja:
Paavo Ahonen
Veitsitie 14 A 9, 01640 VANTAA
puh.040 527 4639, pkahonen(at)gmail.com
Toimitussihteeri:
Satu Ojala,
puh. 050 523 4844, osatu7997(at)gmail.com
Tiedotustoimikunta 2024:
Taina Jääskeläinen (pj), Paavo Ahonen, Iitu Gerlin, Inka Helenius, Mikko Suominen, Satu Ojala
sähköposti: tiedotus(at)tunturilatu.fi
Ilmoitushinnat:
0,60 euroa pmm, ¼ sivu 290 euroa,
½ sivua 540 euroa, koko sivu 900 euroa
Sivunvalmistus ja taitto:
Huittisten Sanomalehti Oy
Asemakuja 2, 32700 HUITTINEN
Painopaikka:
Sanoma Manu, Tampere
Ilmestymisaikataulu 2025:

Numero	Aineistopäivä	Lehti jäsenillä
1	**21.1.**	**26.2.**
2	**22.4.**	**28.5.**
3	**29.7.**	**3.9.**
4	**28.10.**	**3.12.**

Osoitteen- ja nimenmuutokset:
Suomen Ladun
jäsenpalvelun kautta,
puh. 09 8567 7450 tai
jasenpalvelu@suomenlatu.fi
tai postitse:
Suomen Latu ry,
Jäsenpalvelu,
Olympiastadion
Paavo Nurmen tie 1,
00250 Helsinki

SUOMEN LATU

Vuoden 2025 ensimmäinen lehti
ilmestyy 26. helmikuuta.
Aineistot tähän lehteen on toimitettava
21.1.2025 mennessä osoitteella
osatu7997(at)gmail.com

KANNESTA KANTEEN

Pitkien vaellusten kokemuksia

Jouni Laaksonen ja Päivi Mattila: Pitkät vaellukset – Kuukausiksi retkelle, 240 s. Julkaisija: SKS-kirjat

Työpari Laaksonen – Mattila on koonnut kansiin tekstiä ja kuvia meiltä ja muualta pitkistä vaelluksista. He tapasivat Postijoen autiotuvalla Lemmenjoella. Tuvan vieraskirjaan oli moni kulkija kirjannut pitkistä vaelluksista. Ja niin syntyi tämän kirjan ajatus kirjasta, jossa kerrotaan vähintään kuukauden mittaisista vaelluksista. Ja tällaisen vaelluksen voi tehdä kävellen, hiihtäen, pyöräillen tai meloen.

Kirjan alussa tekijät esittelevät itseään haastatellen. Ja seuraavassa kappaleessa kerrotaan pitkän matkan vaeltajista.

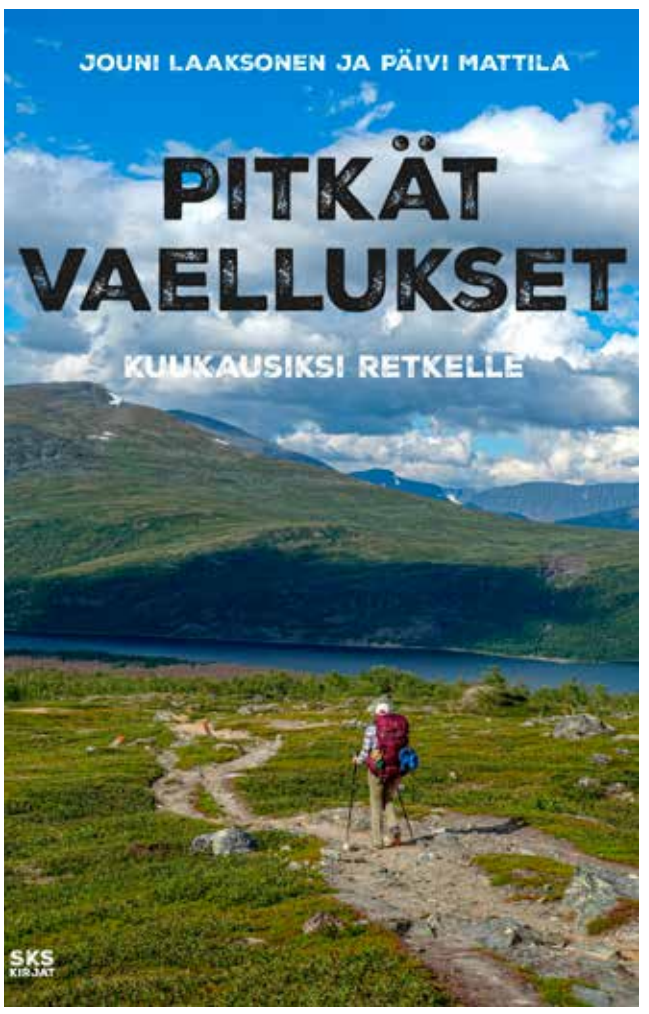
Varsinainen vaeltaja oli **Earl Schaffer**, joka patikoi sittemmin Appalachian Trail -reitin pituudeltaan 3500 kilometriä yhdessä kesässä 1948. Suomalainen **Suvi Ahonen** on kävellyt Uuden Seelannin päästä päähän (3000 kilometriä) ja kahteen otteeseen Yhdysvaltojen halki. Ajatus vaelluksesta voi syntyä äkkiä, kuten kävi **Erkki Lampenille**, joka halusi kävellä Helsingistä Jäämerelle. Elämään oli tullut tarkoitus!

Kirja jakaantuu selkeisiin kokonaisuuksiin: 1. Suomen pitkät reitit, merkityt ja ikiomat, 2. Vaellukset maailmalla ja 3. Etukäteen ja maastossa. Tekijät selvittivät, millaisia pitkiä vaelluksia Suomessa on tehty. 30 viimeisen vuoden aikana niitä löytyi yli 400 ja määrä kasvaa vuosittain. Kirjassa kerrotaan eri reiteistä monipuolisesti. Norjassa on Norge på langs -reitti, joka on noin 3000 kilometriä ja sen on kulkenut jo 500 vaeltajaa, yhteen menoon ja tai eri vuosien pätkinä. Ruotsista tällaista pitkää vaellustraditiota ei ole. Kungsleden reittinä on hieno.

Maailman tunnetuin reitti on Santiago de Compostelan lähes 800 kilometrin pyhiinvaellusreitti, jonka vaelsi viime vuonna 446 000 kulkijaa, joukossa 725 suomalaista. Itsekin olin luomassa Pyhän Olavin mannerreittiä, joka on vasta muotoutumassa. Norjassahan Pyhän Olavin reitit ovat vuosisatoja tunnettuja. Pitkien vaellusten supermaassa Yhdysvalloissa on kolme ultrareittiä, joista pisin Pacific Crest Train on 4265 km, kuten Ahonen on kirjannut blogiinsa.

Kohdan 3 kappaleessa kerrotaan, kuinka tärkeää on valmistautua pitkille vaelluksille. Eri maiden vaelluskäytännöt on syytä opetella etukäteen. Henkisesti vaeltaja kokee paljon ja matkan jälkeen hän voi olla eri ihminen, mitä oli lähtiessään. Kirjan lopussa on monipuolinen luettelo, joiden avulla voi asiaan perehtyä enemmän. Kirjassa on paljon kuvia ja karttoja. Erittäin tarpeellinen ja monipuolinen vaelluskirja, jonka parissa on kuin olisi itse vaelluksella.

Antti Karlin

Tuomon 50. tarinaillassa esiintyy myös Lapin taiteilija Tiina Aikio

Tunturiladun jäsenet ovat saaneet nauttia tarinoita Kiilopäältä parin viime vuoden ajan. Nyt 50. ilta huipentuu uusitussa Finlandia-talossa.

Se järjestetään tiistaina 11. helmikuuta 2025 kello 18. Siellä esiintyjiä on reilut kymmenen ulkoilijaa, ja illan kohokohta on joikujen ja lapinlaulujen taitajan **Tiina Aikion** pienoiskonsertti.

Jotta mukaan mahtuu, niin nyt heti ilmoittautumaan osoitteessa www.lyyti.in/tarinailta

Samalla muistamme kunniasusi **Kyösti Lamminjokea**, jonka muistoksi Kavtsin ryhmä rakentaa retkiaiheisen näyttämön Finlandia-talon näyttämölle.

Tunturilatulaisilla vapaa pääsy Tarinailtaan!

Tiina Aikio ja Tuomo Jantunen ovat tuttuja jo vuosien takaa. Kuva otettu Kiilopäällä.

Terveisiä Suomen Ladun syyskokouksesta

Suomen Ladun syyskokous pidettiin 27.10. Espoon Nuuksiossa.

Kokouksessa päätettiin kiristyvässä taloustilanteessa supistaa strategian tavoitteita. Entisten seitsemän tavoitteen sijaan tavoitteita on nyt vain kolme:

Jäsenyhdistyksissä toimii 1 800 ulkoilun ohjaajaa.

100 000 ulkoilijaa löytää järjestöstämme sopivan yhteisön ja pääsee mukaan toimintaan.

100 jäsenyhdistystä osallistuu vuosittain Suomen Ladun kampanjaan.

Hannu Tiusanen/SL

Suomen Ladun syyskokouksessa viilattiin strategiasta neljä tavoitetta pois. Jäljellä on kolme tavoitetta.

Näiden lisäksi toinen merkittävä muutos on se, että enää ei yhdistyksille tarjota maksuttomia ohjaajakurssipaikkoja, vaan yhdistykset saavat näistä yhdistysalennuksen.

Yhdistyspaikan käyttämistä varten kurssilaisilta kannattaa edellyttää koulutettavalta vähintään yhden kurssin vetämisen.

Ja muutenkin tunturilatulaisten kannatta käyttää näitä edelleen edullisia ohjaajakursseja.

Kokouksessa hyväksyttiin myös ensimmäisessä käsittelyssä järjestölle uudet säännöt. Suurimmat muutokset ovat lähinnä selkeytyksiä ja termien yksinkertaistuksia.

Paavo Ahonen

Kaskasjoki – ”jääkaappi” tunturissa

LAPIN AUTIOTUVAT

Käsivarren tuntureille tuli 1970-luvun alkupuolella neljä lujitemuovista valmistettua autiotupaa. Kirkkaan keltaiset parakit olivat maastossa hyvin erottuvia, mutta epäkäytännöllisiä.

Kämpissä oli peräseinällä laverit kuudelle hengelle ja pöytä sekä penkit. Kamiina sijaitsi toisella seinällä keskellä kämppää. Talvella muovikämpät olivat kylmiä, mutta tiiviydestä johtuen ne lämpenivät nopeasti. Lämmitys tosin sulatti seinille sekä kattoon kertyneen huurteen, joten seinät olivat pian märkiä.

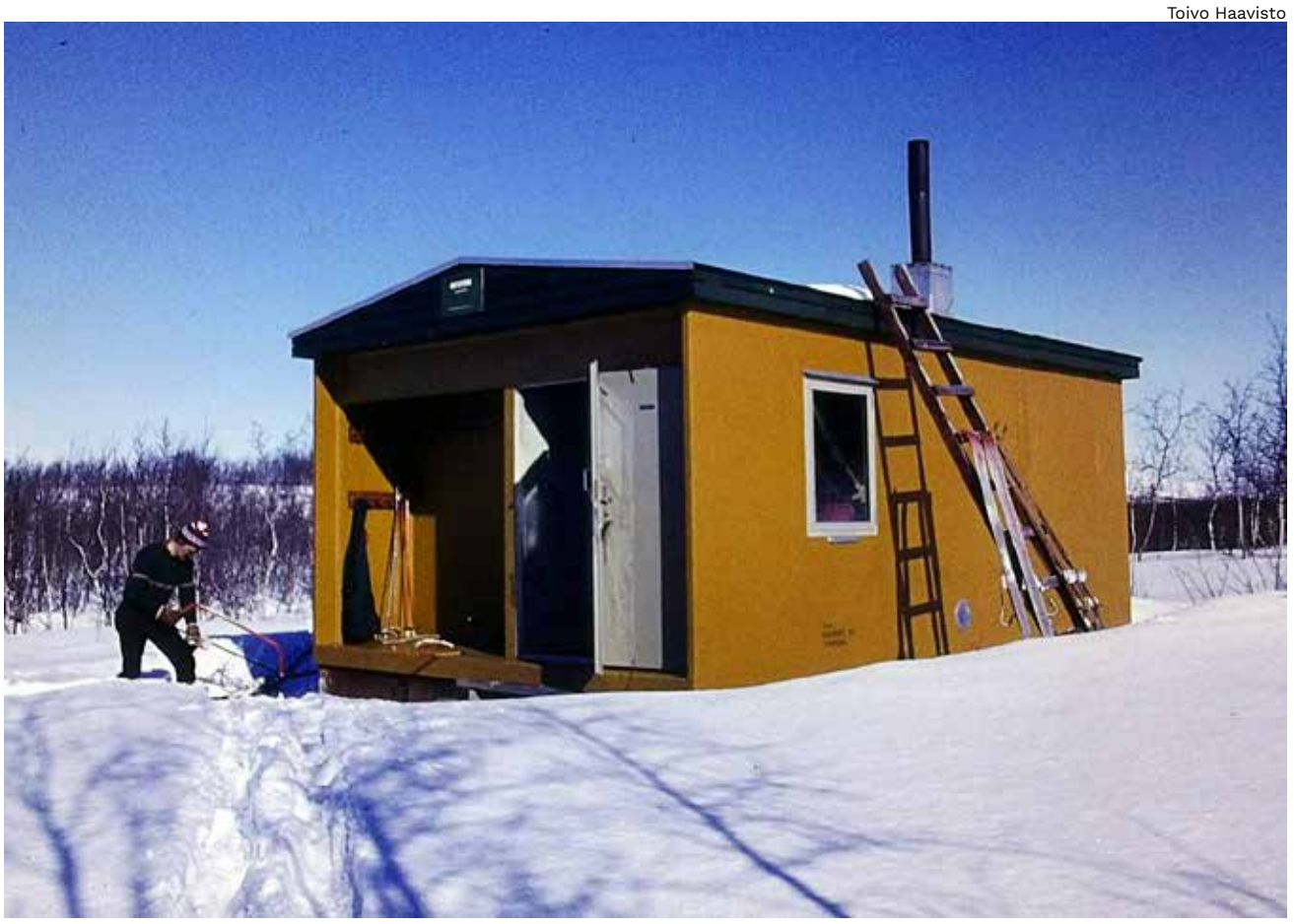
Ja jos seinät eivät lämmityksen aikana ehtineet kuivua, oli seuraavilla vaeltajilla jäiset olosuhteet. Häiritsevintä näissä kämpissä oli kova kolina. Monoilla kävellessä, ovia avatessa ja muita askareita tehdessä kolina oli raivostuttava. Ja siitähän sitä kolinaa syntyi, kun lumisilla monoilla teki spagaatteja liukkaalla muovilattialla.

Vaaleat ja sileät seinät olivat hyviä alustoja ”hiilipiirroksille”.

Lujitemuovikämpät sijaitsivat Ailakkajärven koillisrannalla, Atsassa Unnajavrrášjärven eteläpuolella ja Kaskasjoella, jossa oli kaksi kämppää. Kylmäkalusteisiin erikoistunut Huurre Oy valmisti kämpät ja ne viettiin maastoon vuonna 1971. Kolmesta lohkosta koottava kämppä lennätettiin tien varresta helikopterilla lohko kerrallaan pystytyspaikalle. Tämä siirto-operaatio filmattiin ja filmissä näkyy, kun lohko kieppuu pitkän vaijerin varassa helikopterin alla.

Filmi tai sen osa on näytetty televisiossakin. Lujitemuovikämpät poistettiin 1990-luvun alkupuolella ja korvattiin perinteisillä hirsikämpillä.

Toivo Haavisto

Kaskasjoen lujitemuovinen autiotupa ei ollut kaunis eikä myöskään käytännöllinen.

Kaskasjoen muovikämppään liittyy ensimmäisellä käynnilläni erikoinen kokemus. Vuonna 1972 keväthankien hiihtovaelluksellani olin tulossa Haltilta ja Poroenolta lähtiessäni jouduin sumuun, joka vain sakeni korkeammalle hiihtäessäni.

Poikkesin Puoiddesjohkkan kylmällä rajavartiotuvalla ja siitä eteenpäin aloin nousta laajan Tšoavttšesoaivin huipulle. Sakeassa sumussa hiihdin kompassisuunnalla ja suksien asennosta havaitsin, että huippu oli jäänyt taakse ja maasto alkoi laskeutua.

Vauhti kiihtyi, mutta pysähtyi pian vastarinteeseen. Rinteen päältä laskin taas alamäkeen ja sitten vastarinteeseen. Näin tapahtui 4-5 kertaa ja jälkeenpäin kartasta katsoessani totesin surffanneeni itäkaakkoon viettävien lieveuomien poikki viistoon.

Kaskasjoen kämpälle tultuani totesin sen tyhjäksi ja kylmäksi. Lämmityksen aikana alkoi silmiäni aristaa ja pian ne olivat todella kipeät. Kirkkaan valon näkeminen oli tuskallista ja askareet oli toimitettava enimmäkseen käsikopelolla.

Oli selvästi ”hiekkaa silmissä”, mikä merkitsi lumisokeutta. Silmien tulehduksen oli aiheuttanut sumussa hiihtäminen ilman suojalaseja. Toki minulla oli varusteina aurinkolasit, mutta kun totesin erottavani maaston muodot paremmin ilman laseja, olin jättänyt ne taskuun.

Kaksi yötä ja yhden päivän kärvistelin liina silmillä laverin pimeässä nurkassa. Toisena aamuna uskaltauduin ulos kirkkaaseen auringon paisteeseen.

Kämpän takana olevalta kumpareelta ihailin tummien lasien läpi koillisessa kohoavaa Tšaibman sopusuhtaista huippua niin kauan, että silmiin koski.

Jatkoin vaellustani Ropin ja Marsoaivin huippujen kautta Aatsan muovikämpälle. Yöpymisen jälkeen hiihdin tien varteen ja Eskelisessä matkustaessani aurinkolasit olivat silmilläni jatkuvasti.

Etelään tultuani lumisokeus oli ohi ja eipä ollut luntakaan nähtävänä.

Joutenkulkija jostakin

Luostarit lumosivat ja Paimensaari kertoi tarinaansa

Heinäveden luostarit sekä Paimensaari Suvasvedellä kiinnostivat Tsietsan retkeilijöitä 3.–4.8.24. Mukana olevilla yhdeksällä henkilöllä oli mahdollisuus kävellä ohjatusti Luostarivaellus (20 kilometriä) sekä lyhyempiä polkuja Valamon ja Lintulan luostareiden läheisyydessä.

Kesän kuumat kelit onneksi ymmärsivät väistyä ja kävelysää oli lämmin, mutta ei paahtava. Pitemmälle luostarivaellukselle lähdimme lauantaina aamupäivällä pienellä porukalla Lintulan luostarin pihalta, kun toiset vielä järjestelivät eväitään ja majoituksiaan vierastuvan majoitustiloihin.

Reitti kulki muutaman metsikön läpi sekä suon reuna-alueella, sattuipa matkalle myös pari ylitystä: yksi pieni puusilta sekä Taivallahden kanava. Yllättävän paljon kävelyä tuli kuitenkin hiekkateitä ja kapeita mökkiteitä pitkin. Nousuja reitillä oli vain muutama, joten matka taittui nopeaan, yhden pysähdyksen taktiikalla.

Taukopaikkana oli tilava Taivalkota, joka toimii myös talvisin hiihtäjien taukopaikkana. Varissuon ja Iso-Varislammen näkymä oli rauhoittava. Alueella on pitkät pätkät pitkospuita, jotka ovat paikoitellen huonossa kunnossa ja uudet pitkospuut jo odottavat vieressä laittajaansa. Toivottavasti ne korjataan pian, alueen maisemia olisi helpompi ihailla, kun ei tarvitsisi varoa kulkiessa.

Tiina Kastarinen

Paimensaaren seuralliset lampaat.

Valamoa lähestyessämme poikkesimme vielä kiertämään luostarin hautausmaan. Löytyihän se Pentti Saarikosken hautapaikkakin, kun vähän muistia kaiveli! Valamon pihaan käveltyämme pidimme huilitaukoa ja odottelimme lyhyempien polkujen kulkijoiden paluuta. Kävimme porukalla syömässä mahat täyteen luostarin ravintolassa ja taisi jokunen käydä ostamassa kotiin tuliaisiakin Valamon myymälästä. Suurin osa yöpyi Lintulan luostarin vierastuvalla, pari majoittui läheiselle leirintäalueelle Karvioon.

Sunnuntaina aamupäivällä suuntasimme veneen Levälahden laivarannasta kohti Paimensaarta. Saaren rannassa olivat jo kaikki 20 lammasta odottamassa retkeläisiä. Rapsuttelun jälkeen kiersimme vanhan pihapiirin ja rakennukset sekä tutustuimme saaren historiaan.

Monenlaisia ajatuksia heräsi menneistä ajoista verrattuna tähän päivään. Pysähtyminen saaressa tekisi varmasti monelle hyvää!

Kävelimme luontopolkua pitkin vielä nuotiopaikalle, paistoimme siellä makkarat ja söimme eväät pohtiessamme viikonlopun antia. Paimensaaren luonto, historia ja rauhallisuus taisi hurmata – ehkä joku palaa sinne vielä toistekin! Osa retkeläisistä suuntasi vielä Valamoon, jossa opastettu luostarikierros kruunasi viikonlopun ja hyvillä mielin sai lähteä ajelemaan kohti kotia – ehdottomasti monta ajatusta ja kokemusta rikkaampana!

Anja Karvonen

Marjatta Nuutinen

Valamon luostari.

Anja Röntynen

Valamon Paimensaaren silta.

Owla Sallan Naruskassa –54,4°C

Vuoden 2024 syyskerhoviikoksi Owlassa valitsimme vuonna 2023 Sallan Naruskan ja Tuntsan alueen. Perinteisesti olemme pitäneet kerhoviikot Tunturiladun majoitteissa ja yhden kerran Suomen Ladun Akumajalla.

Valintamme oli siten perinteistä poikkeava, mutta todella houkutteleva kohde. Sallan Naruskaan ja Tuntsan alueelle syyskerhoviikolle lähdimme Oulusta aurinkoisena syyspäivänä 14.9.2024 kahdeksan yksityisauton voimin yhden auton lähtiessä vasta seuraavana päivänä. Yksi autoistamme suuntasi syyskerhoviikolle Kemijärven kautta, koska sieltä haettiin kerhoviikolle salolainen Kavtsin jäsen. Kaikkiaan syyskerhoviikolle osallistui 20 retkeilijää.

Naruska on Suomen tiedotusvälineissä mainittu usein ennätyspakkastensa vuoksi. Alimmat Ilmatieteen laitoksen Naruskan sääaseman mittauslukemat ovat -54,4°C vuodelta 1999. Lukemasta ei kuitenkaan koskaan tullut Suomen virallista pakkasennätystä mittauslaitteiston silloisen kalibroimattomuuden vuoksi. Kittilän Pokka pitää näin yhä hallussaan Suomen virallista pakkasennätyslukemaa, joka on -51,5°C.

Naruskan sääolosuhteet poikkeavat hyvin usein esimerkiksi Lapin yleisestä sääennusteesta ja sääolosuhteet täällä saattavat päivä- ja tuntikohtaisesti paljonkin poiketa esimerkiksi Sallan kirkonkylän sääolosuhteista, vaikka etäisyyttä on vain 50 kilometrin verran.

Syyskerhoviikkoa vietimme erinomaisella Sallan yhteismetsän omistamalla Kenttälammen kämpällä. Kenttälammen kämppä sijaitsee luonnonkauniin erämaajärven rannalla 75 kilometriä Sallan kirkonkylältä pohjoiseen. Kämpän ympäristö on vanhaa hakkaamatonta metsää. Alueella on mainiot mahdollisuudet luonnossa liikkumiseen, retkeilyyn, marjastukseen, kalastukseen ja metsästykseen.

Kämppä on varustettu 30 hengelle ruokailuvälinein, majoittein, saunoineen sekä sisällä että ulkona erämaajärven rannalla. Kenttälammen pihalla on 50 hengelle sopiva kota, jossa muutamana iltana nuotiomakkara maistui meille sinapin kera. Kenttälammen kämpältä on jalkaisin mahdollista retkeillä muutamissa kohteissa.

Kahteenkin otteeseen retkeilimme viiden kilometrin mittaisella Kenttälammen patikkareitillä, jonka alkuosa on haastavan kivikkoinen. Lähellä oleville järville kuten Saukkojärvi, Haltiajärvi ja Kenttälammit osa meistä teki retkiä päivittäin. Etenkin mukanamme olleet kalastusretkeilijät heittivät viehettä tai onkivat noissa paikoissa useina päivinä.

Pääsääntöisesti kuitenkin retkille oli lähdettävä autoilla. Näitä kohteita on lukuisia, kuten Karhutunturi, hieno Kullaojan putous, Nuoluskurun kota, Pirunkirkko, Naruskajoki, Sorsatunturi, Kuskoiva tunturi ja Suoltijoen pirtti. Kuskoivan huipulta näkee kauas Värriölle ja Sauoiva-tunturille. Sieltä on hyvä näkymä Venäjällä olevalle Kovdorin kaivokselle, josta näkyy avolouhoksen suuret kaivoksesta jäävät sivukivikerrokset.

Sallan Suoltijoen pirtti on vuonna 1954 rakennettu savottakeskus. Sen käyttö alkuperäisessä tarkoituksessa on päättynyt 1970-luvun vaihteessa.

Jukka Parviainen

Karhutunturin kota.

Mieliinpainuva käyntikohde on Tuntsan Pubi, josta sekä ihmiset ja autot saavat tarvittavaa huoltoa ja ravintoa, nestemäistäkin. Pubissa herätti mielenkiintoa portailla lepäilevä harmaa suuri kokoinen liekö metsäkissa.

Alueelle kulkeva Naruskan tie oli kerhoviikolle tultaessa todella huonokuntoinen ja monttuinen.

Torstaina palatessamme retkeltä Kuskoivan tunturilta tuli vastaamme traktori tasoittaen tietä, joten lauantaina 21.9. palatessamme syyskerhoviikolta kotiin Naruskan tie oli paremmassa kunnossa.

Osa meistä vieraili paluumatkalla Sallan Sota- ja jälleenrakennusajan museossa perehtyen sodanajan tapahtumiin Sallassa. Kotimatkalla muistot palasivat elettyyn onnistuneeseen syyskerhoviikkoon. Millaista on ollut Naruskassa ulkona ollessa lämpötilan -54,4°C ?

Hannu Liljamo
Owla

Jäsenet vastasivat

Tunturiladun tulevaisuustoimikunta ja hallitus kyselivät jäsenistöltä näkemyksiä toiminnan kehittämiseksi tänä syksynä. Google Forms -pohjalle tehtyyn kyselyyn vastasi 124 henkilöä anonyymisti.

Tässä esitellään vastauksia yleistasolla, mutta hallitus ja toimikunnat tutkivat etenkin vapaatekstivastauksia paljon tarkemmin.

Vastaajista oli naisia 57 prosenttia ja miehiä 43 prosenttia. Laajimmin edustettuina paikallisyhdistyksistä olivat Kolbma (25%), Kavtsi (18%) ja Owla (10%). Kymmenesosa vastaajista kertoi, että ei kuulu paikallisyhdistykseen.

Hieman yli puolet vastaajista oli ollut Tunturiladun jäsenenä yli kymmenen vuotta. Tyypillisin ikä liittymiselle jäseneksi ensimmäistä kertaa oli 40–49 vuotta.

Kiinnostuksessa tapahtumiin itse retkeily oli ykkösenä, mutta myös päiväretket ja viikonloppuretket olivat kärkikastissa.

Luentotapahtumat, koulutukset ja jäsenillat kiinnostivat noin puolta vastaajista. Valtakunnallinen toiminta verkossa kiinnosti vain neljännesosaa ja paikallistason verkkotoiminta vielä harvempia.

Tyytyväisyys Tunturiladun asiaoiden toimivuuteen oli suurinta kämppien huoltoa koskien. Toiseksi tyytyväisimpiä oltiin Tunturilatu-lehteen. Suurimpia syitä jäsenyyteen ovat useimmille yhteisöllisyys, vaellukset Lapissa ja kämpät.

Miesten ja naisten vastauksia vertailtaessa nousee esille, että naiset ovat yleisesti hieman tyytyväisempiä toimintaan kuin miehet, etenkin valtakunnallisten tapahtumien, paikallisyhdistyksen lehden ja vaelluksista tiedottamisen osalta.

Naisvastaajat ovat myös viettäneet kämpissä suhteellisesti enemmän öitä kahden viime vuoden aikana.

Ikäryhmien vertailussa 60–79-vuotiaat vaikuttivat käyttävän kämppiä enemmän kuin muut. Yli 60–vuotiaat olivat selvästi tyytyväisimpiä Tunturilatu-lehteen. Vaellusten järjestämisestä parhaat arvosanat antoivat 50-69-vuotiaat.

Paikallisyhdistysten osalta erottui, että logilaiset olivat erityisen tyytyväisiä paikalliseen jäsenlehteensä. Paikallisretkissä Tsietsa, Owla ja Logi keräsivät parhaat arvosanat. Vaellusten järjestämiseen oltiin tyytyväisimpiä Kolbmassa ja Tsietsassa.

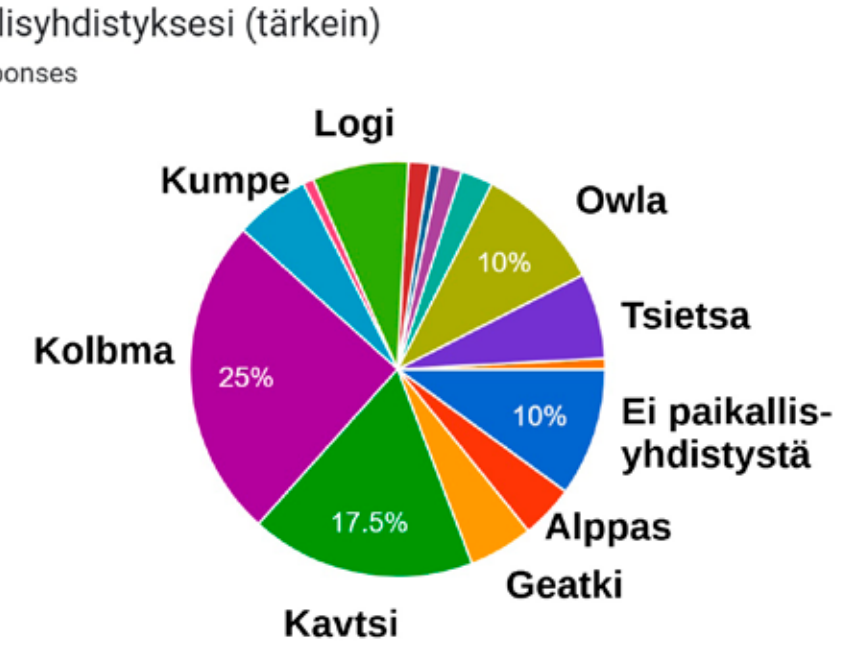
Motivaatiota ja ideoita järjestää itse toimintaa listattiin monipuolisesti. Useat kertoivat, että olisivat valmiita järjestämään leppoisaa tai matalan kynnyksen retkeilyä.

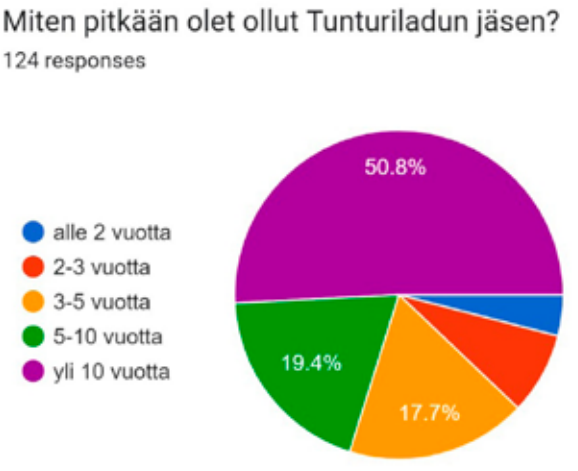
Tällaisen toiminnan järjestäjiä kannattaa paikallisyhdistyksissä varmasti etsiä.

Ideoita nuorten innostamiseen koetaan sosiaalinen media sekä erilaisiin tapahtumiin mukaan meneminen. Partiolaiset koetaan yhtenä potentiaalisimmista yhteistyötahoista. Kurssit ja etenkin talvivaellusasioiden kouluttaminen voisi houkutella nuorisoa mukaan.

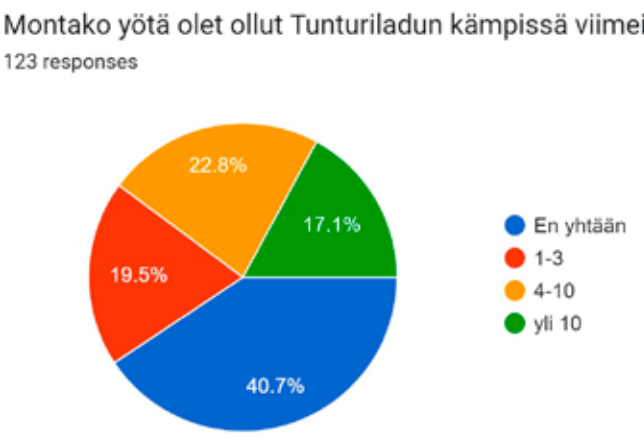
Hallitus sai vastaajilta monenlaisia terveisiä, joista se keskustelee tulevissa kokouksissa tarkemmin. Kiitämme kaikkia vastanneita!

Mikko Suominen
Tunturiladun hallituksen jäsen

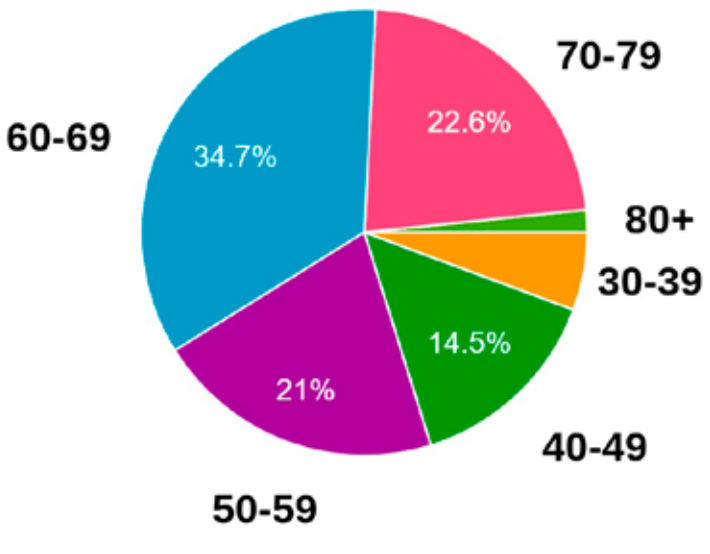

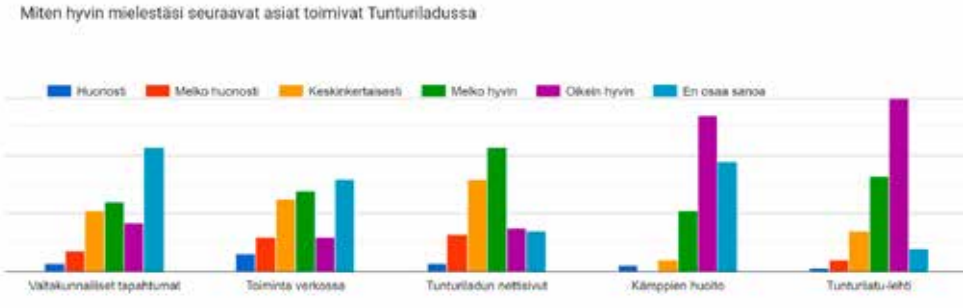

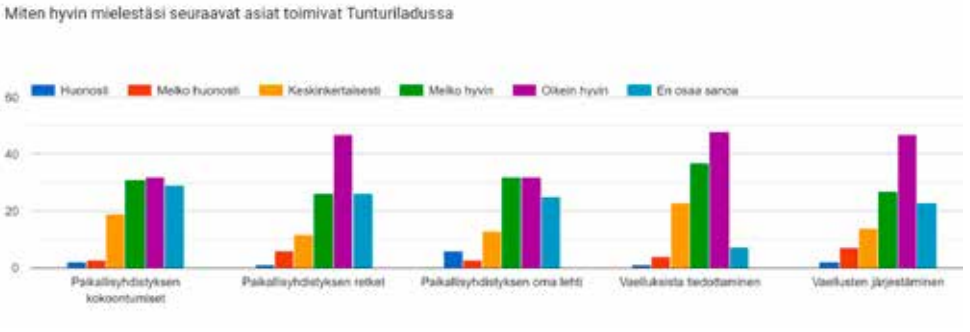

Kolme tarinaa Sallasta

Hanna Sinilehto

Topsakan aavan yli kulkee kapea harjanne.

Palotunturien hengästyttävät nousut saivat aikaan puuskutusta.

Topsakan taival – Pahanojankuru – Sallatunturi, Kolbman ruskaviikon uusi kohde itä-Lapissa. Ryhmässä oli mukavasti sekaisin kokemusta ja pitkältä tauolta palaavia sekä ihan ensimmäisellä retkellä mukana ollut Siri-koira. Kaikki pärjäsivät loistavasti ja kivaakin oli.

Suunnitelma oli edetä rauhalliseen tahtiin maltillisia päivämatkoja kävellen ja maisemia ihaillen. Ensimmäisenä päivänä tylsän talousmetsän ja hakkuuaukeiden ankeutta lisäsi sitkeä vesisade. Päätimmekin jäädä yöpymään Tervalammin kotaan, kun siihen hyvin mahduttiin. Saatiin samalla varusteet kuiviksi ja teltat säästyivät kastumiselta.

Tämän jälkeen reitin luonne muuttui huomattavasti, kun polku kulki tunnelmallisissa vanhoissa kuusi- ja petäjämetsissä. Toisena päivänä vastuksena oli varsin hengästyttävän jyrkkiä nousuja Palotunturien lakien yli. Sallatunturia lähestyttäessä maasto muuttui hetkittäin kivikkoisemmaksi, mutta polulla edeten matka sujui hyvin.

Neljän päivän vaelluksen jälkeen saavuimme varsinaiseen Sallan kansallispuistoon. Koska aikaa oli vielä pari päivää, jatkoimme samoin jaloin koilliseen kohti Pahanojankurua. Uskomatonta kyllä, Tunturikumpua ylittäessä löytyi vielä kerran uudentyyppistä vanhaa metsää – sammalen peittämää 'kuusipuistoa'. Kylmähetteen notko oli myös hieno ja vaikuttava paikka sekä myös Aatsingin haudan rotkolaakso.

Alkupäässä Topsakan reittiä oli rauhallista liikkua, näimme vain muutaman yksittäisen kulkijan. Tämä osuus Hautajärveltä Sallaan on selvästi vähemmän tunnettu kuin suosittu Karhunkierroksen reitti etelään kohti Rukaa. Kansallispuistossa liikkui paljon päiväretkeilijöitä kävellen ja pyöräillen. Vieraskirjoista saimme lukea, että Tsietsalaisten ryhmä kulki vain päivän meitä edellä. Hauska sattuma, että olimme samalla suunnalla samaan aikaan.

Topsakan Taipaleen polut olivat hyväkuntoista, hienon vihreän sammalen peittämiä eivätkä vielä yhtään kuluneita.

Sallatunturin kansallispuiston puolella mieleen jäi puupolkujen runsaus. Toki maasto on herkkää ja paikoitellen kivistä, joten kulumiselta suojaaminen on järkevää. Retkeilypalveluihin on tuoreessa puistossa satsattu isosti ja tyylillä, taukopaikkoja unohtamatta. Vaikka ruska ei tänä syksynä ollut mitenkään ikimuistoinen, reitiltä jäi erityisesti mieleen erityyppiset rehevät vanhat metsät sekä kohokohtina hieno soraharju Topsakan soidensuojelualueen poikki sekä maisemat Palotunturien huipuilta.

Syyskuun superkuu.

Syyskuun täysi superkuu valaisi iltaa – kuvauksellisen majesteetillisena leirilammen yllä. Kaikki tunturit tällä alueella ovat nimistään huolimatta puustoisia – vänkkyräisiä ikihongikoita. Metsäkanalintuja oli varsin runsaasti: riekkoja ja teeriä sekä huipennuksena 4 metsoa Pahanojankurun kämpän pihassa aamulla teltasta noustessa. Runsaslukuisia ja äänekkäitä muuttavia rastasparvia näimme joka päivä. Poroja ei näkynyt kuin muutama.

Vesipaikkojen vähyys aiheutti hiukan päänvaivaa. Loppusyksystä monet pienet suolammet olivat rannoilta heinän valtaamia ja pannussa sai olla kunnon jatkovarsi, millä kurkotella ruskeaa suovettä saraikkojen takaa.

Kokonaisuutena oikein onnistunut vaellusviikko ja ehdottomasti tutustumisen arvoinen paikka.

Retkiryhmän puolesta
Hanna

Sallan kansallispuistossa on paljon puupolkuja.

Salla on hyvä retkeilykohde

Kolbman ruskaviikko suuntautui Sallan kansallispuistoon (Suomen 41. kansallispuisto). Valittavana oli perinteinen rinkkavaellus tai päivävaellukset kiinteästä majapaikasta.

Päiväretkeilyn valitsi 12 innokasta kävelijää. Mukavasta majapaikasta oli helppo lähteä aamulla ja iltapäivällä palata mukavuuksien ääreen.

Sallan kansallispuiston tarjonta päiväretkeilijälle on kattava. Reitit on merkitty hyvin ja ne vievät erilaisiin maastoihin ja maisemiin. Vaikeusasteitakin löytyy jokaiseen makuun.

Joitakin kohteita voi 'lähestyä' myös autolla, jolloin kävelymatka lyhenee sopivaksi.

Pitkospuilla katettujen polkujen määrässä Salla lienee ykkönen, niitä on jokaisen suon yli niin, ettei tarvitse pelätä kenkien kastumista! Lisäksi uudet laavut ovat todellisia arkkitehtoonisia helmiä siellä 'keskellä ei mitään', joka on Sallan tunnuslause englanninkielisessä markkinoinnissa: "In the middle of nowhere".

Myös Sallan luontokeskus on todella hienosti toteutettu ja tutustumisen arvoinen. Väkeä oli kiitettävästi, kävellen ja pyörällä, samoja kulkijoita tavattiin päivittäin eri poluilla. Myös lapsiperheitä oli laavuilla, mikä on aina ilahduttava kokemus vanhan kulkijan mielestä.

Sää suosi päiväretkeilijöitä, viikon saalis oli n. 70 km. Ei niin kiire ollut, etteikö puolukoita ja sieniäkin olisi ehditty poimia. Kyllä Sallaa voi suositella retkeilykohteena. VR vie Kemijärvelle ja junalta on sujuvat bussiyhteydet lähikyliin. Samoin paluubussit tuo etelään lähteville junille.

Tarinan kokosi **Iitu**

Kansallispuistossa on satsattu paljon uusiin taukopaikkoihin.

Marjatta Nuutinen

Palotunturin valloitus.

Tsietsalaiset Topsakalla

Karhunkierroksen pohjoispäästä Hautajärveltä Sallan kansallispuistoon vie merkitty reitti, Topsakan taival, 45 kilometriä. Se valikoitui itäsuomalaiselle Tsietsalle syysvaelluskohteeksi läheisyyden ja monille tuntemattomuuden vuoksi. Varasimme reittiin neljä päivää.

Viiden isoäidin upea ryhmä läksi matkaan 14.9 reippaassa rankkasateessa Hautajärveltä. Hannele oli aiemmin vain päiväretkeillyt. Poropuiston luontokeskuksessa toinen retkeilijä oli kertonut:" Kodat vuotavat kuin seula" ja puutilanne on heikko". No, Pirkolla on aina mukana kirves ja saha!

Sateen ropistessa etenimme alkumatkan tieuria pitkin. Tervalammin kodalle leiriydyimme ja kuivattelimme varusteita. Vettä lurutteli sisään paikka paikoin. Hyvä keitinselkäpuu löytyi kodan takaa ja saimme seuraavan päivän juomavedet keitettyä Pirkon isossa kattilassa nuotiolla.

Reitti jatkui melko jyrkkiäkin nousuja Konttilammen kodalle. Telttapaikat löytyivät mättäiköstä Pirkolle, Marjatalle ja minulle. Anja ja Hannele etsivät kodasta kuivat penkit yösijaksi.

Metrisiä halkoja sai sahata "vanhanaikaisesti" pokasaha rintakehää vasten, onneksi ne eivät olleet kuitenkaan kovin paksuja eikämärkiä. Kota ja puuvaja ovat uusimisen tarpeessa, huussi upouusi.

Palotunturille nousu haastoi, mutta maisemat olivat mahtavia. Palotunturin kodan jälkeen helppokulkuinen polku kiemurteli kannaksella ja saimme ihailla Topsakanaapaa ruskanväreissä. Tämä oli reitin ehdottomasti parasta antia!

Aurinkoinen sää houkutteli pitämään kunnon tauon uintireissuineen Suksenpaistaman laavulla. Aihkipetsin soman autiotuvan tavoitimme illansuussa ja kohta täysikuu valaisi upeasti maiseman.

Ruokailu vasta remontoidussa mökissä oli luksusta. Mukavat teltanpaikat houkuttelivat osan porukkaa kuitenkin yöpymään "yksiöihin".

Viimeisenä retkipäivänä suuntasimme Ruuhitunturin kautta merkityltä reitiltä poiketen kohti Sallatunturia. Päivätuvalla saimme totutella hiljaiselon jälkeen ihmisvilinään tavattuamme aiemmin vain muutamia retkeläisiä tai metsästäjiä.

Ennen Hangasjärven laavua osa porukasta "oikaisi" suon yli ja Hannele sai rinkkavaelluskasteen. Hyvä oli laavun keinutuolissa vaihtaa kuivaa!

Anitta Arpiainen

Konttilammen kota.

Topsakka-aapa.

Sadepäivä.

Runnilla keskusteltiin ja tunnelmoitiin

Runnille kokoontui viitisenkymmentä tunturilatulaista syyskokouksen ja susiaisten merkeissä lokakuun ensimmäisenä viikonloppuna.

Spa Hotel Runni tarjosi syksyiset puitteet tapahtumalle Kiurujoen varrella.

Perjantai-iltana ilmoittautumisen yhteyteen saimme ihailtavaksemme tsietsalaisen **Pirkko Martikaisen** puukäsitöitä, joita oli mahdollista onnen suosiessa voittaa myös arpajaispalkintoina. Molempina iltoina oli majoittujille tarjolla savusauna ja tanssiparketti hotellin puolella.

Lauantain avajaisissa kajahti Savolaisten laulu, oltiinhan Pohjois-Savossa ja Tsietsa ry toimi tapahtuman järjestäjänä. Tunturiladun puheenjohtaja **Paavo Ahosen** avajaissanojen ja lipunnoston jälkeen **Kirsi Tenhunen** opasti vieraat Puusulkukanavalle ja Terveyslähteelle koivujen hohtaessa ruskan väreissä.

Iltapäivällä Paavo Ahonen kertoi Tunturiladun jäsenkyselyn tuloksista, joista **Mikko Suominen** oli laatinut koosteen. Sen herättämänä käytiin keskustelua muun muassa Tunturiladun ja kerhojen suhteista. Tunturilatulehteen jäsenistö oli varsin tyytyväinen. Kyselyn tuloksia sovittiin työstettävän vielä Tunturiladun hallituksessa ja välitettävän palautteena kerhoille avuksi oman toiminnan kehittämisessä.

Syyskokouksen puheenjohtajaksi valittiin **Anja Karvonen** Tsietsa ry:stä ja sihteeriksi Tunturiladun sihteeri **Marita Jääskeläinen**. Kokouksessa käytiin läpi toimintasuunnitelma-ja talousarvioesitykset keskustellen muutamista kohdista tarkemminkin. Molemmat hyväksyttiin pääpiirteissään esityksen mukaisesti mukaan lukien Tunturiladun kevätkokouksen järjestäminen pelkästään etäkokouksena.

Susikokelaat Päivi Korolainen (vas.) Tsietsasta, Timo Ikonen Kumpesta ja Kirsi Tenhunen Tsietsasta odottelevat h-hetkeä.

Pirkko Paasolainen Kuopiosta on Tunturiladun hallituksen uusi jäsen seuraavalle kaksivuotiskaudelle.

Tunturiladun puheenjohtajaksi valittiin vuodeksi 2025 Paavo Ahonen ja erovuoroisten tilalle hallitukseen uudelle kaksivuotiselle kaudelle Kirsi Tenhunen, **Päivi Salminen** ja Mikko Suominen sekä uutena **Pirkko Paasolainen** Kuopiosta. Toisen vuoden jatkavat **Inka Helenius**, Marita Jääskeläinen, **Hannu Liljamo** ja **Vesa Salonen**.

Illan kohokohta olivat susiaiset joen varrella nuotiopaikalla. Illan hämärtyessä tietäjä Kivi-Nainen (**Satu Puranen**) vihki susikokelaat **Päivi Korolaisen** (Tsietsa) ja **Timo Ikosen** (Kumpe) Tunturisusiksi ja Kirsi Tenhusen (Tsietsa) Outasudeksi koeteltuaan ensin heidän vaeltajan tietojaan ja saamenkielen tuntemustaan. Kivi-Nainen lahjoitti uusille susille myös ikomat voimakivet saatesanojen myötä.

Pirkko Martikaisen puukäsityöt herättivät ansaittua ihastusta.

Avustajana seremoniassa toimi Saivotar (**Marjatta Nuutinen**)

Hämärän laskeutuminen ja rumpujen kumina loi tunnelmallisen ja koskettavan hetken vihittäville ja läsnäolijoille. Ylisen ja Alisen maailman oli helppo kuvitella hetkeksi yhdistyvän maanpäälliseen. Tähänhän shamanistinen perinne eri puolilla maailmaa näkee tietäjien pystyvän!

Puheen kuuluvuuteen toivottiin palautteessa kiinnitettävän huomiota. Ohiajavan liikenteen melu hiljeni onneksi illan myötä. Lapin äidin kehtolaulu päätti rauhallisesti tapahtuman.

Sunnuntaina Susien kokouksessa keskusteltiin Susijärjästelmästä, Susiyhdyshenkilöiden roolista kerhoissa ja Susinumeroiden saamisesta Suomen Ladun jäsenrekisteriin.

Uudeksi jäseneneksi susivaliokuntaan valittiin **Kari Lindberg** Kolbmasta. Susivaliokunnan puheenjohtajana jatkaa Anja Kylävalli Logista ja jäseninä **Hanna-Mari Sinilehto** Kolbmasta, **Raija Palosaari** Njallasta, **Juhani Lahtinen** Geatkista ja Marjatta Nuutinen Tsietsasta.

Kokouksen jälkeen jaettiin arpajaispalkinnot. Onnettarena toimi Päivi Korolainen .

Lippu laskeutui. Päivät olivat päätöksessään. Sade saatteli tunturilatulaiset kotimatkalleen.

Kiitos mukana olleille!

Marjatta Nuutinen

Tuhkien sirottelu Tunturiladun kämppien alueilla

Tea Geitel Pixabaystä

Moni henkilö on esittänyt viimeisenä toiveenaan, että hänen tuhkansa sirotellaan hänelle rakkaaseen paikkaan. Tunturilatulaisten tuhkat voidaan sirotella kämpillä merkityille alueille.

Moni meistä on miettinyt, etenkin kun ikää kertyy, viimeistä leposijaansa. Tunturit tarjoavat monen sielulle ravintoa, jonka avulla jaksaa taapertaa arjessa kotimaisemissa.

Etenkin yksinäisille ihmisille ja heille, joilla ei ole jälkikasvua, hautapaikan hoitaminen saattaa tuottaa etukäteen päänvaivaa.

Omaa hautaa eivät kaikki välttämättä haluaisi jättää kenenkään huolehdittavaksi. Miksei siis tuhkat olisi siellä missä sielukin on?

Moni on levittänyt lähiomaisensa toiveen mukaisesti hänen tuhkansa rakkaaseen maisemaan, oli kyseessä sitten järvi, meri tai tunturi.

Sirotteluun pitää kuitenkin aina olla maanomistajan lupa.

Tunturiladun hallitus on päättänyt saadun ehdotuksen mukaisesti, että entisen tai nykyisen tunturilatulaisen tuhkat voidaan sirotella Tunturiladun kämppien alueille.

Kämpät ja niiden ympäristö ovat monelle tunturilatulaiselle muodostuneet tärkeiksi paikoiksi.

Jokaisen kämpän alueelta osoitetaan paikka, johon tuhkat voi joko vainajan tai omaisten tahdon mukaisesti ripotella mieluiten sulan maan aikana.

Alueelle ei saa laittaa minkäänlaista muistomerkkiä, laattaa, ristiä eikä muutakaan, mikä mahdollisesti ilmaisisi kyseessä olevan hautapaikan.

Tunturiladun hallitus

Taiteiden yössä

Iitu Gerlin

Vitmossen pronssiajan talo.

Vaasassa järjestetään Taiteiden yö vuosittain elokuun puolivälissä. Helsingin Taiteiden yöhön verrattuna Vaasan juhlapäivä on siisti, rauhallinen ja kotoinen.

Olemme olleet nyt kaksi kertaa mukana esittelemässä toimintaamme. Kummallakin kerralla pystytimme asennon pääkirjaston nurmelle noin puolen kilometrin päähän Vaasan keskustasta. Viime vuonna meillä oli telttakylä, tänä kesänä loue ja Erätoverista tehty laavu.

Vaikka oltiin noin lähellä keskustaa, kirjaston lähellä ei ollut ruuhkaa, joten ehdimme rauhassa keskustella ohikulkijoiden kanssa. Eikä ihmisilläkään ollut kiirettä eteenpäin. Vuosi sitten saimme kaksi uutta jäsenperhettä!

Tänä vuonna ei tullut uusia jäseniä, mutta tietokilpailu veti porukkaa juttelemaan. Kysymykset koettiin osin vaikeiksi. Niin, montako järveä on Vaasassa? 8, 18 vai 28? Täällähän on oikeastaan vain jokia, vai onko järviäkin? Entä kuinka monta yli 1.000 metrin huippua on Suomessa? 32, 20 vai 12? Eikös ne lähimmät yli tonniset ole Norjan puolella, eihän Suomen puolella ole kuin pari. Vai miten se menikään?

Koskisen Pekalla oli esittelyssä keittimiä perus-Trangiasta itse kissanruokapurkista tekemäänsä minikeittimeen. Trangialla keitettiin kahvia ohikulkijoiden iloksi. Sepä maistuikin kaikille.

Timo Hirvonen

Pekka Koskinen esitteli Taiteiden yössä retkikeittimiä.

STRÖMSÖ ON VAASASSA

Kesäkuussa Strömsössä oli avoimet ovet. Yle oli vahvasti mukana. Kyllä, Strömsö on oikeasti olemassa! Se on täällä Vaasassa vajaan 10 kilometrin päässä keskustasta, meren rannalla Gerbyn ja Västervikin takana. Teimme pyöräretken avoimiin oviin. Sinne oli mukavinta mennä pyörällä, koska parkkipaikkoja Strömsössä ei montaa ole.

Avoimet ovet vetävät aina valtavasti väkeä. Sisälle taloonkin olisi päässyt tutustumaan, mutta jono on niin pitkä, että päätimme jättää väliin. Pihallakin oli paljon nähtävää. Teimme muun muassa 20 minuutin ja noin 100 metrin yrttivaelluksen.

Nurmikolta löytyi vaikka mitä hyödyksi käytettäviä yrttejä. Ratamon haavoja parantavan vaikutuksenhan me tiedämmekin. Sitä en tiennyt, että lehti kannattaa rutistaa niin, että rakenne menee rikki. Silloin lehdestä pääsee irtautumaan parantavia aineita.

PRONSSI- JA RAUTAKAUDEN AIKAISTA MERENRANTAA

Lokakuussa kävimme tutustumassa ikiaikaiseen merenrantaan Vöyrin Tuckorin kylän laitamilla.

Polun alkuun on rekonstruoitu kaksi rakennusta. Yksi on kivikauden talo. Kivikausi oli 8600–1300 eKr. Vieressä on pronssikauden aikainen isompi asumus. Pronssikausi oli 1300–500 eKr. Sen seinät ovat saven, ruohon ja sammalen sekoitusta, katto kaislaa.

Polut ovat hyvin viitoitettuja. Kallioille kiivettyä näimme upean valkojäkäläkerroksen. Eipä täällä ole poroja niitä verottamaan. Vitmosenin alueelta on löydetty yli 50 muinaishautaa sekä muita jäänteitä esihistoriallisesta asuinpaikasta. Tämä on ilmeisesti vanhin Suomesta löydetty asuinpaikka vanhemmalta pronssikaudelta.

Meren ranta on pronssikauden aikana ulottunut sinne asti. Täällä oli hyviä paikkoja hylkeiden ja merilintujen metsästykseen. Eivätkä kalastusvedetkään kaukana olleet. Vaasan nykyisen kaupungin alue on ollut silloin meren pohjassa. Maa nousee täällä Merenkurkun saaristossa nykyään noin 8,5 millimetriä vuodessa. Alue on tällä hetkellä noin 40 metriä merenpinnan yläpuolella. Merelle on nyt pitkä matka Vöyriltä.

Ehdottomasti vierailun arvoinen paikka!

TULOSSA

Marraskuussa (su 17.11.) kävelemme Vaasan Kalarannasta vanhan kaatopaikan lähellä olevalle Majakkakiven laavulle grillaaman.

Joulukuussa (la 14.12.) juomme Vihttan perinteiset jouluglögit Vaasan Ladun ylläpitämällä Närvänmutkan laavulla Pilvilammen rannalla. Helmi-maaliskuussa järjestämme retkien lisäksi kaksiosaisen geokätkeilykurssin.

Kuten huomaat, Vaasan seudulle kannattaa tulla. Täällä on niin monta mielenkiintoista paikkaa.

Iitu Gerlin
Vihttan puheenjohtaja

P.S. Suomessa on 12 yli 1000 metrin huippua ja Vaasassa 28 järveä.

Kuivuri on oiva apuväline retkieväiden teossa.

Retkiruokaa

Ohessa helppo ja nopea retkiruoka, joka on lisäksi vielä erittäin maukas.

Minulla on siis tapana tehdä ruoka kotona valmiiksi, jotta näkisin, paljonko sitä on valmiina ja lisäksi tiedän miltä se tulee vaelluksella maistumaan.

Merellinen risotto kahdelle:
Ainekset:

150 g risottoriisiä
purkki tonnikalaa (saa olla maustettua)
merilevälevy tai -hiutaleita n. 5 g
keitettyjä katkarapuja 100–200 g
voita ja mausteita maun mukaan

Valmistus:

Risottoriisi keitetään kypsäksi ja joukkoon lisätään tonnikala, katkaravut, merilevä ja mausteet. Tsekataan maku ja sitten levitetään uunipellille tai vastaavalle ja kuivataan uunissa 45-50 astetta tai kuivurissa, kunnes on valmista pussitettavaksi ja mukaan otettavaksi. Säilyy viikoista pariin kuukauteen jääkaapissa ja ennallistuu muutamassa tunnissa.

Paavo Ahonen

Risotot kuivuvat kuivurissa nopeasti pakattaviksi mukaan.

KÄMPPÄTOIMIKUNNAN KUULUMISIA

Markku Salmisesta uusi kämppäisäntä

Tunturiladun kämppäisäntä on vaihtunut, kun edellinen kämppäisäntä **Erkki Maununen** Alppaksesta päätti vetäytyä tehtävästä.

Hänen tilalleen Tunturiladun hallitus nimesi **Markku Salmisen** Kuoktesta.

Markku Salmisella on pitkä kokemus kiinteistöalasta, sillä hän on ollut erilaisissa suunnittelutehtävissä niin julkisella puolella kuin yksityisissä yrityksissä yli 40 vuotta. Eläkkeelle hän jäi Järvenpään kaupungin tilakeskuksesta vuonna 2015. Sen jälkeen hän teki vielä viisi vuotta isännöintitehtäviä.

–Eikö oo muita, kysyi Markku Salminen kun häntä kämppäisännäksi kysyttiin.

Hän vastasi **Paavo Ahosen** kysymykseen kyllä. Salmisella on kokemusta kämppätoimikunnasta useammalta vuodelta, kun hän on ollut toimikunnassa pariin otteeseen.

–Kämpät ovat se osa Tunturilatua, mikä pitää hoitaa mahdollisimman pitkälle talkootyönä niin, että rakennukset ja maa-alueet ovat ja pysyvät kunnossa. Jos talkooväki uhkaa loppua, ja työt pitäisi hoitaa ostopalveluna, joudumme vaikeuksiin.

–Kämpät ovat meidän aarre ja vetonaula, jolla saamme houkuteltua uusia jäseniä Tunturilatuun.

Kämppäavaimia on lunastettu viime vuosina ihan hyvään tahtiin. Uudet jäsenet eivät välttämättä osallistu aktiivisesti Tunturiladun muuhun toimintaan, mutta ovat ahkeria kämppien käyttäjiä.

–Tunturiladun kämpistä parhaiten varusteltuja ovat Susikyrön kämpät, joissa on sähkövalot ja latauspisteet joka kämpässä puhelimille. Susi-Kiisalle ja Susi-Talakselle esimerkiksi sähköjen vetäminen on haasteellisempaa, mutta ehkä on parempi niin, että ne pysynyt perinteisinä eräkämppinä.

Markku Salminen myöntää, että tämän päivän vaeltajat ovat erilaisia kuin 40 vuotta sitten. Siksi toiveet kämppien suhteen ovat erilaisia.

–Varausjärjestelmästä näemme kämppien käyttöasteen, joka tosin voisi olla korkeampikin. Rospuuttokaudella kävijöitä on harvakseltaan.

Kämppien käyttäjät esittävät toiveita kämppien kehittämiseksi, mikä on Salmisen mukaan erittäin tervetullutta.

–Jäsenistön toiveita ei välttämättä toteuteta ihan yks yhteen-periaatteella, mutta niitä käsitellään ensin kämppätoimikunnassa ja isompien toiveiden osalta Tunturiladun hallituksessa.

Susikyrön vanhan kämpän kamiinan uusimisesta varaavaksi takaksi on tullut esitys, ja sitä tutkitaan.

–Kamiinalla ja varaavalla takalla on kummallakin puolensa. Kamiina luovuttaa lämpöä heti, mutta varaava takka hitaammin. Ja kun kamiinassa tuli hiipuu, hiipuu myös lämpö.

–Vaihdos ei ole ihan yksinkertainen, sillä takkaa varten on tehtävä kunnon perustukset. Ja urakka on aika hintava.

–Aihkin kamiina on uusintalistalla. Se on helpompi toteuttaa ja vaihtaa varaavaksi takaksi. Talaksella on pohdittu saunakamarin Porin Matin vaihtamista uuteen.

–Kämpät ovat hyvässä kunnossa ja mitään isompia korjaustarpeita ei juuri nyt ole.

Iitu Gerlin

Markku Salminen aloitti kämppäisäntänä syyskuussa.

Kämppien käyttöasteen nostamista on pohdittu markkinoimalla tiloja ulkopuolisille.

–Siinäkin on puolensa. Se toisi tuloja ulkopuolelta, mutta suuri vaara on olemassa, että myös kulut kasvavat. Jos tiloilla on enemmän käyttöä, kasvaa kunnossapito- ja huoltotöiden tarve.

–Ja jos kämppä on varattu jollekin ryhmälle, tilaa pitäisi löytyä myös satunnaisille retkeilijöille. Heillä pitää olla mahdollisuus käyttää kämppien palveluita.

–Käyttäjien on hyvä muistaa aina siivota jälkensä ja huolehtia siitä, että polttopuita on tuvissa seuraaville käyttäjille. Saunoilla pitää padat tyhjentää, jotta ne eivät jäädy, sanoo tuore kämppäisäntä.

Markku Salminen

Aloitti retkeilyn Saariselällä 1965.

Liittyi Kolbmaan 1976 muuttaessaan Tampereella ja etsiessään harrastusmahdollisuuksia. Samalla hän löysi Tunturiladun.

Siirtyi Kuokteen vuonna 1980. Hän puntaroi tovin Kuokten ja Kavtsin välillä, mutta päätyi Kuokteen, kun Hyvinkäälle kulkeminen tuntui paremmalle vaihtoehdolle Järvenpäästä kuin Helsinkiin ajeleminen.

Hän on ollut Tunturiladun järjestötoimikunnassa, johtokunnassa kymmenen vuotta, hallituksessa kahdeksan vuotta.

Hän on edustanut Tunturilatua Suomen Ladun ulkoilutoimikunnassa ja on ollut toteuttamassa jokamiehen oikeus-luentosarjapohjaa yhdessä **Matti Hirvosen** kanssa.

Hän on vetänyt vuoden 2001 Eurovaelluksen Tunturiladun osuuden Utsjoelta Kiilopäälle. Ollut mukana Suomen Ladun hiihtovaelluksessa Tunturiladun osuudella Sevetistä Utsjoelle.

Tunturiladun lipun naulauksen järjestelyissä vuonna 2006, samoin Ykin sillan muistolaatan järjestelytehtävissä.

–Lappi antaa paljon: rauhaa, hiljaisuutta, upeita maisemia ja paikkoja. Se on yksi osa Suomen maata, joka vetää puoleensa.

–Nautin retkeilystä siellä, sanoo Markku Salminen.

Varusteiden vuokra-hinnasto

GEATKIN VUOKRATTAVAT:	Hinnat jäsenille Päivä	Viikonloppu	Viikko	Hinnat ei-jäsenille Päivä	Viikonloppu	Viikko
Ahkio 4 kpl	-	20 €	30 €	-	30 €	40 €
3 hlö teltta 5 kpl	-	20 €	30 €	-	30 €	40 €
4 hlö teltta 2 kpl	-	20 €	30 €	-	30 €	40 €
Trangia 7 kpl	-	5 €	10 €	-	7 €	15 €
Trangia kattila 4,5 l, 2 kpl	-	2 €	3 €	-	5 €	7 €
Lumikengät 2 kpl	10 €	15 €	20 €	15 €	20 €	30 €
Savotta rinkka 5 kpl	-	10 €	20 €	-	15 €	30 €
Pieni rinkka 1kpl	-	10 €	20 €	-	15 €	30 €
Packraft 2 kpl	10 €	20 €	40 €	20 €	40 €	80 €
Muurikka jalallinen	5 €	5 €	10 €	10 €	10 €	20 €

KAVTSIN VUOKRATTAVAT:	Hinnat jäsenille Päivä	Viikonloppu	Viikko	Hinnat ei-jäsenille Päivä	Viikonloppu	Viikko
Ahkio	-	20 €	30 €	-	30 €	45 €
Tunturisukset ja sauvat	-	20 €	30 €	-	30 €	45 €
Metsäsukset ja sauvat	-	15 €	20 €	-	20 €	30 €
Lumikengät ja sauvat	10 €	15 €	20 €	15 €	20 €	30 €
Teltta / laavu / loue	-	20 €	30 €	-	30 €	45 €
Halti-talviteltta	-	25 €	45 €	-	35 €	60 €
Puolijoukkueteltta	-	75 €	150 €	-	100 €	175 €
Trangia	-	5 €	10 €	-	7 €	15 €
Hiker-keitin	-	10 €	20 €	-	15 €	30 €
Rinkka	-	10 €	20 €	-	15 €	30 €
Lastenkantorinkka	-	10 €	20 €	-	15 €	30 €
Kanootti/kajakkikaksikko	15 €	25 €	40 €	25 €	35 €	60 €
Kajakkiyksikkö	10 €	20 €	30 €	15 €	30 €	45 €

TSIETSAN VUOKRATTAVAT:	Hinnat jäsenille Päivä	pe-su	Viikko	Hinnat ei-jäsenille Päivä	pe-su	Viikko
Puolijoukkueteltta	20 €	40 €	70 €	30 €	60 €	100 €

KOLBMAN VUOKRATTAVAT: *(Varusteita vuokrataan vain kerhon jäsenille)*	Hinnat jäsenille Päivä	Viikonloppu	Viikko
Ahkio, malli Koivisto	-	-	15 €
Ahkio, malli Koivisto/SM	-	-	20 €
Savotta Paljakka-ahkio	-	-	15 €
Tunturisukset Madhus voideltavat 200 cm, teräsreunat, monitoimiside (esim. vaelluskenkiin)	-	-	10 €
Lumikengät Tubbs	-	5 €	9 €
Vihe-laavu	-	-	10 €
Erätoveri-laavu	-	-	4 €
Ahma-loue	-	-	5 €
Savotta906 rinkka	-	-	5 €
Trangia myrskykeitin	-	-	1 €
Teltan talvikiilat	-	-	5 €
Talvimakuupussi Ajunqilak	-	-	10 €
Halti Ultra Plus, 3 va. makuupussi	-	-	10 €
Teltta Marmot Limelight 2, vuokrataan vain kerhon omille retkille	-	-	10 €
Kahvinkeitin lasipannulla	2 €	-	-
EA-pakkaus ryhmille (sis. lämpöpeitteen, ensisiteen, idealsiteitä ym.)	-	-	2 €

Sinustako VaVa-leirin vetäjä?

VaVa-leiri on monen lapsen ja läheisen vanhemman kesän kohokohta.
Ensi kesän leiri kaipaa vetäjiä, jotka luovat leiristä jälleen elämyksen osallistujille.

Edesmennyt Kyösti Lamminjoki oli aikanaan käynnistämässä leiriä.
Omaiset ovatkin toivoneet, että halukkaat muistaisivat Kösää tukemalla VaVa-leirien järjestämistä. Maksun voi lähettää Tunturiladun tilille FI11 4108 0010 3176 86, viite 4501.

Jos kiinnostuit, ota yhteyttä Paavo Ahoseen, p. 040 527 4639, pkahonen(at) gmail.com

KAUPPA AUKI

MYYTÄVÄT TARVIKKEET

	á
Hihamerkki	1,70
Pinssi	1,70
Avaimenperä	5,00
Kangasmerkit	2,00/kpl tai 3 kpl/5,00
Susimerkki	5,00
Susimerkki nauhalla	6,80
Tunturilatu-tarrat (12 pientä tarraa)	2,00
Tunturilatu-tarra (iso)	1,30
Viiden vuosikymmenen vaellus -kirja	0,00 + postimaksu
Kuudes vuosikymmen -kirja	0,00 + postimaksu

Susimerkit myydään vain vihityille susille.

Maksuasioista:

Tunturiladun pankkitili on **Oma Säästöpankki FI11 4108 0010 3176 86**. Tälle tilille maksetaan kaikki Tunturilatua koskevat maksut.

Tunturiladun tarvikkeita voi tilata yhdistyksen taloudenhoitajalta: helenius.inka@gmail.com
Tarvikkeet toimitetaan postitse tai sopimuksen mukaisesti.
Tarvikkeita on myynnissä myös Tunturiladun yleisissä tapahtumissa.

Avain lahjaksi!

Oletko miettinyt, että tunturilatulaiselle mieleinen lahja on kämppäavain. Sen voi ostaa lahjaksi henkilölle joka on ollut Tunturiladun jäsen vähintään vuoden.

TIEDUSTELUT:
Sirpa Alapuranen, p. 050 597 5811
sirpa.alapuranen@luukku.com

Oletko jo hankkinut Tunturiladun kangasmerkit?

Susijärjestelmä sai uuden arkikäyttöön tarkoitetun susimerkin edelleen käytössä olevan perinteisen merkin rinnalle. Tavoitteena on madaltaa kynnystä susimerkin käytöstä yleensä sekä tehdä susijärjestelmää tunnetuksi.
Merkki on kaikille susiarvoille samanlainen.

Tunturiladun merkistä on teetetty myös samantapainen kangasmerkki.

Merkkien taustalla on liimapinta, joten ne voi joko ommella tai silittää kiinni kohteeseensa.

Merkkien hinta on 2 €/kpl tai 5 €/3 kpl.

Saatavana kun ”kauppa on auki” eli Tunturiladun tapahtumien yhteydessä tai ottamalla yhteyttä Inka Heleniukseen helenius.inka@gmail.com

PETIPAIKKAVARAUKSIA 2025

Tilanne 11.11.2024

VANHA KÄMPPÄ (10+4 paikkaa)

2.–7.12.2024	Jäsenvaraus (6/14)
20.2.–23.2.	Jäsenvaraus (14/14)
1.3.–8.3.	Owla (14/14)
29.3.–5.4.	Logi (14/14)
7.4.–11.4.	Jäsenvaraus (1/14)
2.6.–10.6.	Jäsenvaraus (6/14)
8.8.–16.8.	Kämppätoimikunta/ talkoot (14/14)
6.9.–13.9.	Alppas (14/14)
13.9.–20.9.	Kumpe (14/14)
11.10.–18.10.	Jäsenvaraus (14/14)

SUSI-OSKARI (5 paikkaa)

2.3.–7.3.	Jäsenvaraus (5/5)
21.3.–29.3.	Jäsenvaraus (2/5)
31.3.–14.4.	Jäsenvaraus (5/5)
8.8.–16.8.	Kämppätoimikunta/ talkoot (5/5)
13.9.–20.9.	Kumpe (5/5)

KOIRA-OSKARI (5 paikkaa)

15.3.–29.3.	Jäsenvarauksia (5/5)
29.3.–31.3.	Jäsenvaraus (2/5)
31.3.–1.4.	Jäsenvarauksia (4/5)
1.4.–6.4.	Jäsenvarauksia (3/5)
6.4.–8.4.	Jäsenvaraus (2/5)
8.4.–18.4.	Jäsenvarauksia (5/5)
8.8.–16.8.	Kämppätoimikunta/ talkoot (5/5)
13.9.–20.9.	Kumpe (5/5)

Ajan tasalla olevat petipaikkavaraukset löytyvät verkkosivuilta kämppien varauskalentereista tunturilatu.fi/lapin-kampat/petipaikkavaraukset

SUSI-KIISA (8 paikkaa)

23.–26.12.2024	Jäsenvaraus (2/8)
7.6.–8.6.	Kavtsi (8/8)
12.6.–13.6.	Kavtsi (8/8)
13.6.–21.6.	Vihtta (8/8)
1.8.–8.8.	Kämppätoimikunta/ talkoot (8/8)
6.9. – 13.9.	Owla (8/8)

SUSI-TALAS (10 paikkaa)

8.3.–13.3.	Jäsenvaraus (10/10)
25.7.–1.8.	Kämppätoimikunta/ talkoot (10/10)
23.8.–29.8.	Jäsenvaraus (6/10)
30.8.–6.9.	Tsietsa (10/10)
6.9.–13.9.	Logi (10/10)

AIHKIN VARAUKSET

4.–8.12.2024	Jäsenvaraus
1.1.–13.1.	Jäsenvarauksia
23.1.–25.1.	Jäsenvaraus
22.2.–12.4.	Jäsenvarauksia
14.4.–27.4.	Jäsenvarauksia
8.8.–16.8.	Kämppätoimikunta/ talkoot
6.9.–13.9.	Jäsenvaraus
13.9.–20.9.	Kumpe

ALUE- JA AVAINMAKSUT 2025

Kiinteistöjen aluemaksut (koskevat myös päiväkäyntejä jos käyttää palveluja): tunturilatu.fi/lapin-kampat/tukikohtien-kayttomaksut
Aluemaksut suoritetaan kämpissä oleviin lippaisiin tai kämpän viitenumerolla Tunturiladun tilille **FI11 4108 0010 3176 86**.

- **Susikyrö (viite 5050)** jäsenet **10 €/vrk/hlö**, ei-jäsenet **15 €/vrk/hlö**
- **Susi-Kiisa (viite 7090)** jäsenet **7 €/vrk/hlö**, ei-jäsenet **10 €/vrk/hlö**
- **Susi-Talas (viite 6020)** jäsenet **7 €/vrk/hlö**, ei-jäsenet **10 €/vrk/hlö**
- Aluemaksua ei peritä alle 12-vuotiailta lapsilta.

Viikkomaksut (koskee koko kämpän varaamista 6-7 vuorokautta):

- **Susikyrö vanha kämppä 600 € (viite 5050)**
- **Susi-Oskari 250 € (viite 5050)**
- **Koira-Oskari 250 € (viite 5050)**
- **Susi-Kiisa 280 € (viite 7090)**
- **Susi-Talas 350 € (viite 6020)**

Koko kämpän varaus 1–5 vrk vuorokausihinnalla (=jäsenen aluemaksu x kämpän paikkamäärä x vuorokausimäärä)

- **Susikyrö vanha kämppä 100 €/vrk (viite 5050)**
- **Susi-Oskari 50 €/vrk (viite 5050)**
- **Koira-Oskari 50 €/vrk (viite 5050)**
- **Susi-Kiisa 56 €/vrk (viite 7090)**
- **Susi-Talas 70 €/vrk (viite 6020)**

Aihki (viite 8060)
vuokra **33 €/vrk/koko mökki.**

Susikyrön autonlämmitystolppien käyttö **2 €/lämmityskerta** (4 tuntia).

- Auton lämmitystolppien käyttömaksu maksetaan joko Tunturiladun tilille **FI11 4108 0010 3176 86 (viite 5050)** tai Pekan Oskarin eteisessä olevaan lippaaseen ja merkitään sähkön käyttäjän nimi samassa paikassa olevaan vihkoon.

Kämppien järjestyssäännöt löytyvät verkkosivuilta kunkin kämpän kohdalta esim. tunturilatu.fi/lapin-kampat/susikyro, **Aihkin käyttösäännöt** kohdasta tunturilatu.fi/lapin-kampat/aihki

Kämppäavaimet

- Kämppäavaimen lunastusmaksu on **130 €**. Avaimen palautuksen tapahduttua maksua ei palauteta.
- **Avainanomuslomake** samoin kuin **Kämppien avain- ja käyttösäännöt** löytyvät verkkosivuilta kohdasta tunturilatu.fi/lapin-kampat/kamppaavaimen-lunastus

VARAUSTENHOITAJA SEKÄ AVAINANOMUKSET JA -PALAUTUKSET:
Sirpa Alapuranen,
p. 050 597 5811,
Vallikatu 5–7 A4, 02650 Espoo
sirpa.alapuranen(at)luukku.com,
varaukset(at)tunturilatu.fi

Tuumaustauko tulilla.

Kumpen harmaaparrat syksyn lumoissa Susi-Talaksella

Polun aukaisu edessä.

Eksynyt ”jääkarhu” Talaksella.

Loppusyksykin on hyvää retkeilyaikaa tuumasivat Kumpen harmaapartakaverukset **Timo Ikonen**, **Matti Nylander** ja **Onni Voutilainen** ollessaan toteuttamassa Kumpen römppäretkeä 7.–13.10.2024 Talaksella.

Viikon aikana koettiin Lapin syksyn ja alkavan talven elementit: Räntä- ja lumisade, myrskytuuli mutta myös auringonpaiste. Kämppä saunoineen tarjosi lämpimän ja viihtyisän olon olipa sää ulkona kuinka rankka tahansa. Kyllä me nautimme olostamme!

Ulkona luonto tarjosi meille upeita elämyksiä: ”Murkun” ja auringon vuorottainen kokeminen Tsarmitunturilla, Tsarminrinteen kelot, tervastulilla istuminen niin Tsarmin rinteellä kuin Talaslammen ja Nilijärven maastoissa, Talaslompolon rannan rauhaa, Talasjuuhan solisevaa virtausta, Lompolossa uiskentelevan joutsenperheen elämää, näkyipä ”jääkarhun poikanenkin” viihtyvän lompolon kosken aalloissa.

Näiden hienojen kokemuksiemme lisäksi hommailimme kämpällä ja lähiympäristössä tuulenkaatojen korjaamista kämppäpolulta, ruokailukatoksen talvijärjestelyjä, saunan muuripadan nokien poistamista ja saipa Talasjärven veneen soutajakin (lyhytsäärinen) apupalikat soudun tehostamiseen.

Iltatuumailuissamme, tunnelmallisessa kynttilän valossa, mietimme muun muassa Tunturiladun kämppien kehittämistä joissa syntyneet aatoksemme olemme saattaneet kämppätoimikunnalle tiedoksi.

Kokemuksemme syvällä rintaäänellä suosittelemme kaikille lukijoille tekemään retken lokakuussa jollekin upeista Lapin kämpistämme – ette tule reissua katumaan!

Teksti ja valokuvat:
Onni Voutilainen

Kämppäolon inspiroivaa tunnelmaa.

On kuin kotiin tulis...

Perhe uljaana uimassa.

”Murku”– rauhoittava kokemus.

Rauhoittava virta.